

ความตระหนักรู้ การยอมรับ และทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี: กรณีศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Awareness, Acceptance, and Attitudes toward the Application of
Artificial Intelligence among Undergraduate Students: A Case Study of
Digital Media Technology Program, Faculty of Science and Technology,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University

สุขสถิต มีสถิตย์

Sooksathit Meesathit

สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Digital Media Technology Program, Faculty of Science and Technology, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

E-Mail : sooksathit.m@nrru.ac.th

(Received : November 17, 2025; Revised : February 8, 2026; Accepted : January 9, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความตระหนักรู้ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ และทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 83 คน คำนวณโดยใช้สูตรของ Cochran ร่วมกับค่าปรับแก้ประชากรอันตะ (Finite Population Correction) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาสาสมัคร (Voluntary Sampling) ผ่านการตอบแบบสอบถามออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ คือ แบบสอบถามความตระหนักรู้ การยอมรับ และทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ของนักศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้งานปัญญาประดิษฐ์มากกว่า 1 ปี และใช้งานเป็นประจำทุกสัปดาห์ แหล่งข้อมูลที่ทำให้นักศึกษารู้จักปัญญาประดิษฐ์ มาจากสื่อสังคมออนไลน์ เครื่องมือที่ใช้มากที่สุดคือ เครื่องมือสนทนาเชิงปัญญาประดิษฐ์ เช่น ChatGPT หรือ Gemini โดยการค้นคว้าข้อมูลเป็นกิจกรรมที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์มากที่สุด ทั้งนี้ยังนักศึกษานิยมใช้งานปัญญาประดิษฐ์นานก็มีแนวโน้มจะใช้งานบ่อยขึ้น ขณะที่ระยะเวลาการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ไม่มีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาแต่ละชั้นปี 2) นักศึกษามีทัศนคติในเชิงบวกต่อการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ ($\bar{X} = 4.18$) แสดงว่า ยอมรับในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ($\bar{X} = 4.29$) แต่ก็มีกังวลเกี่ยวกับผลกระทบทางลบของปัญญาประดิษฐ์ เช่น ความน่าเชื่อถือ และการลอกเลียนผลงาน และ 3) นักศึกษานิยมเชิงบวกต่อการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต ($\bar{X} = 4.07$) แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและความคาดหวังในการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างต่อเนื่อง โดยมีความต้องการเรียนเกี่ยวกับเครื่องปัญญาประดิษฐ์ใหม่ ๆ และการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์สูงสุดคือ อิทธิพลทางสังคม

คำสำคัญ : ความตระหนัก, การยอมรับ, ทัศนคติ, ปัญญาประดิษฐ์, นักศึกษาระดับปริญญาตรี

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study students' level of awareness of artificial intelligence (AI) use; and 2) examine factors affecting students' acceptance of and attitudes toward the application of artificial intelligence. The sample consisted of 83 undergraduate students in the Digital Media Technology Program, Faculty of Science and Technology, Nakhon Ratchasima Rajabhat University. The sample size was calculated using Cochran's formula with Finite Population Correction (FPC) at a 95% confidence level, and the participants were selected through voluntary sampling by responding to an online questionnaire. The research instrument was a questionnaire on students' awareness, acceptance, and attitudes toward the application of artificial intelligence. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) most students had more than one year of experience using artificial intelligence and used it regularly on a weekly basis. The main source through which students became aware of artificial intelligence was social media. The most frequently used tools were conversational artificial intelligence tools, such as ChatGPT or Gemini, and information searching was the most common activity involving artificial intelligence. Students with longer experience in using artificial intelligence tended to use it more frequently, whereas the duration of artificial intelligence use did not differ among students in different academic years; 2) students had a positive attitude toward artificial intelligence use ($\bar{X} = 4.18$), indicating acceptance of artificial intelligence use. The most influential factor was perceived usefulness of artificial intelligence use ($\bar{X} = 4.29$). However, students also expressed concerns about the negative impacts of artificial intelligence, such as reliability and plagiarism; and 3) students showed a positive tendency toward future artificial intelligence use ($\bar{X} = 4.07$), reflecting their intention and expectation to continue using artificial intelligence. They also expressed a need to learn about new artificial intelligence tools and the appropriate use of artificial intelligence. The factor with the greatest influence on intention to use artificial intelligence was social influence.

Keywords : Awareness, Acceptance, Attitudes, Artificial intelligence (AI), Undergraduate students

บทนำ

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คือ เทคโนโลยีที่ทำให้เครื่องจักรหรือระบบคอมพิวเตอร์สามารถเลียนแบบความสามารถของมนุษย์ เช่น การเรียนรู้ การตัดสินใจ การวิเคราะห์ข้อมูล และการแก้ปัญหา โดยอาศัยอัลกอริทึมและแบบจำลองทางสถิติในการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสร้างความเข้าใจและตอบสนองอย่างชาญฉลาด [1] ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างรวดเร็ว

ในบริบทของประเทศไทย ได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านปัญญาประดิษฐ์แห่งชาติ พ.ศ. 2565–2570 [1] เพื่อขับเคลื่อนประเทศสู่ยุคเศรษฐกิจฐานปัญญา โดยมีวิสัยทัศน์ให้เกิดระบบนิเวศที่ครบถ้วนในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน ภายใต้ยุทธศาสตร์หลัก 5 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านสังคม จริยธรรม กฎหมาย และกฎระเบียบ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน การเพิ่มศักยภาพบุคลากรและการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการส่งเสริมการประยุกต์ใช้งานในภาครัฐและเอกชน โดยตั้งเป้าหมายสำคัญ อาทิ การสร้างบุคลากรด้านปัญญาประดิษฐ์

การสร้างความรู้ด้านปัญญาประดิษฐ์ในประชาชน และการเพิ่มจำนวนหน่วยงานที่มีการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชน สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการบูรณาการปัญญาประดิษฐ์เพื่อการพัฒนาศักยภาพของประเทศอย่างเป็นระบบ

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เปิดสอนขึ้นเพื่อผลิตบัณฑิตที่เป็น “นักปฏิบัติ” มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถสร้างสรรค์สื่อดิจิทัล เพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนในสองแนวทางหลัก ได้แก่ การพัฒนาและประยุกต์ใช้ระบบดิจิทัล และการผลิตสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้และทักษะในด้านการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์ เช่น ลดภาระงานที่ซ้ำซาก อย่างการบริหารสินค้าคงคลัง การวางแผนโลจิสติกส์ หรือการวิเคราะห์ตลาดแบบเรียลไทม์ การเพิ่มศักยภาพในการสร้างสรรค์เนื้อหาการตลาดที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย ทั้งการเขียนโฆษณา การออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือการผลิตวิดีโอโฆษณาออนไลน์ด้วยต้นทุนที่ลดลงแต่คุณภาพสูงขึ้นผ่านเครื่องมืออย่าง ChatGPT, Gemini, Canva AI และ Google Trends [2] จึงเป็นเรื่องจำเป็นในการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจและนโยบายของรัฐบาล

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความตระหนักรู้ การยอมรับ พฤติกรรม และทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรม และการวางนโยบายส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตด้านการใช้ปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างเหมาะสม

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาระดับความตระหนักรู้ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา
- 1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับ และทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์

ปัญญาประดิษฐ์ คือสาขาวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเหมือนมนุษย์ โดยอาศัยหลักการของการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) และการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อให้สามารถทำงานที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ [3] ทฤษฎีหลักของปัญญาประดิษฐ์ มุ่งเน้นไปที่การสร้างแบบจำลองความฉลาดของมนุษย์ในรูปแบบของอัลกอริทึม ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การรับรู้ภาพ เสียง การประมวลผลภาษา ไปจนถึงการตัดสินใจเชิงตรรกะ ทั้งนี้มีการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในชีวิตประจำวัน และภาคธุรกิจ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการนำปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อิทธิพลทางสังคม แรงจูงใจด้านความพึงพอใจ ประสิทธิภาพ และความง่ายในการใช้งาน [4] ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ การให้บริการลูกค้าอัตโนมัติ หรือการคาดการณ์แนวโน้มต่าง ๆ รวมถึงการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ อาทิ ChatGPT, Gemini, Perplexity.ai, Canva AI Design Tools, และ Google Trends Analysis ทั้งบุคคลทั่วไปและผู้ประกอบการ [2]

2.2 ความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์

ความตระหนักรู้ (Awareness) เป็นกระบวนการทางจิตใจที่บุคคลรับรู้ ตระหนัก และเข้าใจถึงสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์ในสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามทฤษฎีการรับรู้และพฤติกรรม เช่น ทฤษฎีการรับรู้ด้านสุขภาพ (Health Belief Model) และทฤษฎีการแพร่กระจายของนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory) ที่ระบุว่า "การรับรู้" เป็นขั้นตอนแรกก่อนที่บุคคลจะพิจารณาการยอมรับหรือ

ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ [5] โดยเฉพาะในบริบทของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ การสร้างความตระหนักรู้มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนและผู้ประกอบการเข้าใจศักยภาพ ข้อจำกัด และประเด็นจริยธรรมของการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ เพื่อการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ

2.3 การยอมรับ และทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์

การยอมรับและทัศนคติของผู้ใช้ที่มีต่อการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ มักถูกอธิบายโดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง เช่น แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model หรือ TAM) และ ทฤษฎีการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีแบบรวม (Unified Theory of Acceptance and Use of Technology หรือ UTAUT) ซึ่งช่วยระบุปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้งาน โดย TAM เน้นปัจจัยสองประการหลัก ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived Usefulness) และการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) [6] ในขณะที่ UTAUT ขยายแนวคิดดังกล่าวด้วยปัจจัยเพิ่มเติม เช่น อิทธิพลทางสังคม (Social Influence) และ สภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน (Facilitating Conditions) [7] ดังที่นำไปใช้ในงานวิจัยของ Ayanwale and Ndlovu [8] และ Yakubu et al. [9] ทำการศึกษาปัจจัยด้านการยอมรับและทัศนคติที่มีผลต่อการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้ของนักศึกษา

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุตาว เลิศวิสุทธิไพบุลย์ และ อภิรติ ศรีโอภาส [10] ได้ทำวิจัยเรื่อง การรับรู้และความต้องการของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ในงานอาชีพอนามัยและความปลอดภัย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ต่อปัญญาประดิษฐ์ ประเมินความต้องการของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้งสอง โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาจำนวน 199 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการรับรู้ต่อปัญญาประดิษฐ์ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.94) โดยแหล่งข้อมูลหลักคือสื่อออนไลน์ (ร้อยละ 42.71) ในขณะที่การเรียนในสถาบันการศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลเพียง ร้อยละ 17.09 อย่างไรก็ตาม นักศึกษาแสดงความต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45) และพบว่าการรับรู้กับความต้องการมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญ ($r_s = -0.82, p < .01$) ซึ่งหมายความว่า ยิ่งนักศึกษารับรู้น้อยเท่าใด ยิ่งมีแนวโน้มต้องการเรียนรู้น่าขึ้นเท่านั้น ผลการศึกษานี้เชื่อมโยงกับงานของผู้วิจัย เนื่องจากเน้นบทบาทของการรับรู้และทัศนคติของนักศึกษาต่อปัญญาประดิษฐ์ ในขณะที่ชี้ให้เห็นถึงช่องว่างความรู้ที่นำไปสู่ความต้องการการศึกษาเพิ่มเติมในบริบทของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย

หนึ่งฤทัย ดิษฐ์โรจน์ และคณะ [11] ได้ทำวิจัยเรื่อง ความตระหนักรู้ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรวัดความตระหนักรู้ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งเปรียบเทียบระดับความตระหนักรู้ระหว่างนักศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกัน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน ผลการวิจัยพบว่า มาตรวัดที่พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงสูง (Cronbach's $\alpha = 0.902$) และสามารถแยกแยะความตระหนักรู้ออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ การรับรู้ การมีความรู้ การมีความเข้าใจ และการมีความสำนึก ซึ่งนักศึกษามีระดับความตระหนักรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างชั้นปีการศึกษา ผลการศึกษานี้เชื่อมโยงกับผู้วิจัย เนื่องจากเน้นการประเมินระดับความตระหนักรู้และทัศนคติของนักศึกษาต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์

Vieriu and Petrea [12] ได้ทำวิจัยเรื่อง The Impact of Artificial Intelligence (AI) on Students' Academic Development มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของ National University of Science and Technology POLITEHNICA Bucharest สาธารณรัฐโรมาเนีย จำนวน 85 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์มีประโยชน์ต่อการศึกษาประกอบด้วย ส่งเสริมการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และ เสริมสร้างความผูกพันของผู้เรียน (student engagement) ทั้งนี้งานวิจัยชี้ให้เห็น

ถึงความท้าทายเกี่ยวกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เช่น การพึ่งพาปัญญาประดิษฐ์มากเกินไป และการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณลดน้อยลง ผลการศึกษานี้เชื่อมโยงกับงานของผู้วิจัย เนื่องจากเน้นการประเมินพฤติกรรมการใช้งาน และทัศนคติของนักศึกษาต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในขณะที่ชี้ให้เห็นถึงช่องว่างความรู้ที่นำไปสู่ความต้องการการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความตั้งใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในอนาคตของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย

Yakubu et al. [9] ได้ทำวิจัยเรื่อง Students' Behavioural Intention to Use Content Generative AI for learning and research: A UTAUT Theoretical Perspective มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจของนักศึกษาในประเทศไนจีเรียในการใช้ปัญญาประดิษฐ์สร้างเนื้อหา (Content Generative AI) โดยอาศัยกรอบแนวคิด UTAUT ร่วมกับปัจจัยเสริมได้แก่ ทัศนคติ และความเสี่ยงที่รับรู้ได้ ผลการวิจัยพบว่าความคาดหวังด้านประสิทธิภาพ (Performance Expectancy) ความคาดหวังด้านความพยายาม (Effort Expectancy) และอิทธิพลทางสังคม (Social Influence) เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้งาน ผลการศึกษานี้เชื่อมโยงกับงานของผู้วิจัย เนื่องจากเน้นการเข้าใจปัจจัยด้านทัศนคติและความตั้งใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ เป็นแนวทางในการออกแบบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถามเรื่อง ความตระหนักรู้ การยอมรับ และทัศนคติในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ ของนักศึกษา ซึ่งพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิด TAM และ UTAUT แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบรายการตรวจสอบ (Checklist) 4 ข้อ และแบบปลายเปิด 1 ข้อ ตอนที่ 2 ระดับความตระหนักรู้และประสบการณ์การใช้ปัญญาประดิษฐ์ จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบรายการตรวจสอบ ตอนที่ 3 ปัจจัยการยอมรับและทัศนคติต่อการใช้อุปกรณ์ปัญญาประดิษฐ์ จำนวน 20 ข้อ ตอนที่ 4 ความตั้งใจในการใช้อุปกรณ์ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต จำนวน 6 ข้อ โดยตอนที่ 3 และ ตอนที่ 4 ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบมาตรลิเคิร์ต (Likert Scale) และ ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 1 ข้อ เป็นแบบปลายเปิด ได้มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยกำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า แบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 ชั้นปีที่ 1 - 4 ทั้งหมดจำนวน 105 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีการศึกษา 2568 ชั้นปีที่ 1 - 4 จำนวน 83 คน จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Cochran [13] ร่วมกับค่าปรับแก้ประชากรอันตะ (Finite Population Correction: FPC) [14] โดยต้องการระดับความเชื่อมั่น 95% ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และสัดส่วนคาดการณ์ (p) = 0.5

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาสาสมัคร (Voluntary Sampling) ผ่านการตอบแบบสอบถามออนไลน์ โดยมีเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria) คือ ต้องเป็นนักศึกษาสังกัดสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดียที่มีประสบการณ์การใช้งานเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (AI Tools) อย่างน้อย 1 ประเภท

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

- 3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย
- 3.2 ออกแบบและสร้างแบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูล และประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 3.3 เผยแพร่แบบสอบถามในกลุ่มไลน์ (LINE) นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ (Google Forms)
- 3.4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ
- 3.5 ตีความและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ [15]

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 แปลความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 แปลความว่า เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 แปลความว่า ไม่แน่ใจ

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 แปลความว่า ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 แปลความว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ที่ได้เทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ และ ใช้ค่าระดับนัยสำคัญ (α) เท่ากับ 0.05 [16], [17]

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .50 – 1.00 แปลความว่า มีความสัมพันธ์ระดับมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .30 – .49 แปลความว่า มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .10 – .29 แปลความว่า มีความสัมพันธ์ระดับน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .01 – .09 แปลความว่า มีความสัมพันธ์ระดับน้อยมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แปลความว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยกว่า 0 แปลความว่า มีความสัมพันธ์ทางลบ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความตระหนักรู้และประสบการณ์การใช้ปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา

การวิเคราะห์ระดับความตระหนักรู้และประสบการณ์การใช้ปัญญาประดิษฐ์ของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้งานปัญญาประดิษฐ์นานกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.81 รองลงมาคือ ใช้งาน 4–6 เดือน ร้อยละ 16.87 และ 1–3 เดือน ร้อยละ 15.66 ขณะที่ไม่มีเพียงร้อยละ 2.41 ที่ใช้งานน้อยกว่า 1 เดือน

โดยแหล่งที่นักศึกษารู้จักปัญญาประดิษฐ์มากที่สุดคือ สื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ 60.24 ตามด้วยเพื่อนหรืออาจารย์ ร้อยละ 24.10 การเรียนในชั้นเรียน ร้อยละ 6.02 ส่วนการทำงานหรือฝึกงาน และบทความหรือข่าว ร้อยละ 4.82 เท่ากัน

สำหรับเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ที่เคยใช้ พบว่า เครื่องมือสนทนาเชิงปัญญาประดิษฐ์ เช่น ChatGPT, Gemini, Claude เป็นเครื่องมือที่ใช้มากที่สุด ร้อยละ 92.68 รองลงมาคือ เครื่องมือด้านการปรับแต่งภาพถ่ายและสื่อกราฟิก ร้อยละ 59.76 เครื่องมือสนับสนุนการทำงานเอกสารและการเขียน ร้อยละ 43.90 และเครื่องมือช่วยเขียนและพัฒนาโปรแกรม ร้อยละ 21.95 และมีการใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ด้านอื่น ๆ เช่น สร้างภาพ สร้างวิดีโอ สร้างเสียง หรือใช้ในการตลาดและศึกษา

ด้านความถี่ในการใช้งาน พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้งานเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยใช้งาน 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 33.73 ตามด้วย 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 27.71 ใช้งานทุกวัน ร้อยละ 25.30 และใช้งาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 3.61 ส่วนใช้งานนาน ๆ ครั้ง มีร้อยละ 7.23

สำหรับกิจกรรมที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ พบว่า การค้นคว้าและสืบค้นข้อมูล เป็นกิจกรรมที่ใช้มากที่สุด ร้อยละ 95.12 ตามด้วย การเขียน สรุปร หรือแปลภาษา ร้อยละ 80.49 การเรียนรู้หรือการศึกษา ร้อยละ 59.76 และการทำเอกสารหรืองานนำเสนอ ร้อยละ 54.88 และกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การคิดไอเดียสร้างสรรค์ ร้อยละ 47.56 การสร้าง/ตัดต่อวิดีโอและสื่อมัลติมีเดีย ร้อยละ 30.49 และการสร้าง/ปรับแต่งเสียงหรือดนตรี ร้อยละ 19.51

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ชั้นปีการศึกษา กับ ตัวแปรตาม คือ ระยะเวลาการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ บนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ให้ค่า $r = -0.074$ และ $p\text{-value} = 0.507$ ซึ่งแสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางลบ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ระยะเวลาการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ กับ ตัวแปรตาม คือ ความถี่ในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ พบว่า ให้ค่า $r = 0.219$ และ $p\text{-value} = 0.047$ ถือว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับและทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์

การวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับและทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับและทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Perceived Usefulness: PU)	4.29	0.75	เห็นด้วย
2. ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (Perceived Ease of Use: PEU)	4.25	0.71	เห็นด้วย
3. อิทธิพลทางสังคมต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Social Influence: SI)	3.99	0.82	เห็นด้วย
4. สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Facilitating Conditions: FC)	4.23	0.68	เห็นด้วย
5. ทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Attitude: ATT)	4.14	0.77	เห็นด้วย
โดยรวม	4.18	0.76	เห็นด้วย

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับและทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ พบว่า โดยรวม นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับปัจจัยการยอมรับและทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 โดยรายด้านแรก คือ การรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.29 ซึ่งสูงที่สุดในกลุ่มปัจจัยทั้งหมด โดยเฉพาะข้อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยให้การเรียนรู้หรือการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ การใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยประหยัดเวลาในการทำงานหรือการศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.25 โดยข้อการเข้าถึงและใช้งานปัญญาประดิษฐ์ไม่เป็นอุปสรรคสำหรับฉัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ที่ 4.31 ส่วนด้านอิทธิพลทางสังคม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.99 ซึ่งแม้จะต่ำกว่าด้านอื่น แต่ยังคงอยู่ในระดับเห็นด้วย โดยข้อฉันรู้สึกว่าการใช้ปัญญาประดิษฐ์เป็นเรื่องปกติในกลุ่มเพื่อน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ที่ 4.14 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.23 โดยข้อฉันมีอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.34 และสุดท้าย ด้านทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.14 โดยข้อฉันมองว่าปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้หรืออนาคตของตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.23 ในขณะที่ข้อฉันเชื่อว่าผลลัพธ์จากปัญญาประดิษฐ์มีความ

นำเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านนี้ที่ 3.94 และข้อค้นความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 แสดงว่า ยังมีความกังวลต่อผลทางลบของการใช้ปัญญาประดิษฐ์

3. ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

การวิเคราะห์ความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคตของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าสถิติพื้นฐานเทียบกับเกณฑ์และสรุปผล แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ฉันตั้งใจจะใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างต่อเนื่องในการเรียนและการทำงาน	4.01	0.83	เห็นด้วย
2. ฉันมีความสนใจที่จะเรียนรู้และทดลองใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ใหม่ ๆ	4.13	0.79	เห็นด้วย
3. ฉันมีแนวโน้มที่จะใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการทำงานหรือวิชาชีพในอนาคต	3.98	0.84	เห็นด้วย
4. ฉันคาดว่าจะใช้ปัญญาประดิษฐ์ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นในอนาคต	4.11	0.81	เห็นด้วย
5. ฉันต้องการให้มีการจัดอบรมหรือมีหลักสูตรการใช้ปัญญาประดิษฐ์	4.04	0.91	เห็นด้วย
6. ฉันต้องการให้มีการจัดอบรมหรือมีหลักสูตรเกี่ยวกับประเด็นในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (เช่น คุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย การลอกเลียน ความปลอดภัยของข้อมูล)	4.17	0.83	เห็นด้วย
โดยรวม	4.07	0.84	เห็นด้วย

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต พบว่า โดยรวมนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ฉันต้องการให้มีการจัดอบรมหรือมีหลักสูตรเกี่ยวกับประเด็นในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 รองลงมาคือ ฉันมีความสนใจที่จะเรียนรู้และทดลองใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ใหม่ ๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13) และฉันคาดว่าจะใช้ปัญญาประดิษฐ์ในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นในอนาคต (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11) ส่วนข้อมีแนวโน้มที่จะใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการทำงานหรือวิชาชีพในอนาคต มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในตารางนี้ที่ 3.98 แต่ยังคงอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งสะท้อนว่ากลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มเชิงบวกต่อการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ เพื่อตรวจสอบว่า ปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (BI) ในอนาคตมากที่สุด โดยพิจารณาตัวแปรอิสระ 5 ตัว ได้แก่ การรับรู้ถึงประโยชน์ (PU), การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน (PEU), อิทธิพลทางสังคม (SI), สิ่งอำนวยความสะดวก (FC), และทัศนคติ (ATT) พบว่า โมเดลมีค่า R-squared เท่ากับ 0.725 หรือร้อยละ 72.5 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งห้าสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ได้ถึงร้อยละ 72.5 แสดงว่าโมเดลมีอำนาจพยากรณ์สูง (F-Statistic = 40.70, $p < 0.001$) ผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

ตัวแปรอิสระ	B	p-value	นัยสำคัญทางสถิติ
PU	0.040	0.780	ไม่มี
PEU	-0.197	0.188	ไม่มี
SI	0.412	0.001	มี
FC	0.357	0.006	มี
ATT	0.379	0.005	มี

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) และระดับนัยสำคัญทางสถิติ (p-value) พบว่า มีเพียง 3 ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อิทธิพลทางสังคม มีค่า β เท่ากับ 0.412 (p-value = 0.001) ทักษะคติ มีค่า β เท่ากับ 0.379 (p-value = 0.005) และสิ่งอำนวยความสะดวก ค่า β เท่ากับ 0.357 (p-value = 0.006) บ่งชี้ว่า อิทธิพลทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ต่อไปของนักศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถนำอภิปรายสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความตระหนักรู้และประสบการณ์การใช้ปัญญาประดิษฐ์ พบว่า นักศึกษากลุ่มนี้มีประสบการณ์ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ส่วนใหญ่มากกว่า 1 ปี (ร้อยละ 51.81) และใช้งานเป็นประจำ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 33.73) สะท้อนให้เห็นถึงการเข้าสู่ยุคของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในชีวิตประจำวันและกระบวนการเรียนรู้ โดยแหล่งข้อมูลหลักที่ทำให้นักศึกษารู้จักปัญญาประดิษฐ์ มาจากสื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 60.24) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดาว เลิศวิสุทธิไพบุลย์ และอภิรติ ศรีโอภาส [10] ที่พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับข้อมูลเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์ส่วนใหญ่จากสื่อออนไลน์ และพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยส่วนใหญ่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 77.9) [18]

นักศึกษาร้อยละ 75.90 เคยใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์มากกว่า 1 ประเภท โดยร้อยละ 93.98 ใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการทำกิจกรรมกว่า 1 ด้าน แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสามารถของปัญญาประดิษฐ์ โดยเครื่องมือที่นักศึกษาใช้มากที่สุดคือ เครื่องมือสนทนาเชิงปัญญาประดิษฐ์ เช่น ChatGPT หรือ Gemini ร้อยละ 92.68 และ เครื่องมือด้านการปรับแต่งภาพถ่ายและสื่อกราฟิก ร้อยละ 59.76 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yakubu et al. [9] ที่ระบุว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้เครื่องมือสนทนาเชิงปัญญาประดิษฐ์

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ระยะเวลาการใช้งานปัญญาประดิษฐ์มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับน้อย แต่มีนัยสำคัญทางสถิติกับความสามารถในการใช้งาน ($r = 0.219$, $p = 0.047$) หมายความว่า ยิ่งนักศึกษาใช้งานปัญญาประดิษฐ์มานานเท่าใด ก็มีแนวโน้มจะใช้งานบ่อยขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่าง ชั้นปีการศึกษา กับ ระยะเวลาการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ ($r = -0.074$, $p = 0.507$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย ดิษฐ์โรจน์ดิษฐ์โรจน์ และคณะ [11] ที่ศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่าระดับความตระหนักรู้ในการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน ระหว่างชั้นปีการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้าถึงปัญญาประดิษฐ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกันหลายชั้นปี เนื่องจากเทคโนโลยีนี้เป็นปรากฏการณ์ใหม่ที่แพร่กระจายรวดเร็วในวงกว้าง ไม่จำกัดเฉพาะนักศึกษาชั้นปีสูง

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการยอมรับและทัศนคติต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.18 ซึ่งแปลความได้ว่า เห็นด้วย สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในกลุ่มนักศึกษาอย่างกว้างขวาง ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ การรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.29 ซึ่งเป็นค่าสูงสุดในกลุ่มปัจจัยทั้งหมด โดยเฉพาะในข้อที่ระบุว่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยให้การเรียนรู้หรือการทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยประหยัดเวลาในการทำงานหรือการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านที่ 4.40 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามองเห็นประโยชน์โดยตรงของปัญญาประดิษฐ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดภาระงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vieriu and Petrea [12] ที่พบว่านักศึกษามีทัศนคติในเชิงบวกต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งทำให้ใช้เวลาในการเรียนรู้ได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการสอบ การทำโครงการ และผลการเรียน และงานวิจัยของ Yakubu et al. [9] ที่พบว่า ความคาดหวังในประสิทธิภาพ (Performance Expectancy) เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อเจตคติและความตั้งใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในการเรียนรู้และการวิจัย

อย่างไรก็ตามแม้จะมีทัศนคติเชิงบวก แต่นักศึกษาก็ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบทางลบของปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งปรากฏจากข้อค้นพบว่าผลลัพธ์จากปัญญาประดิษฐ์มีความน่าเชื่อถือ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านทัศนคติที่ 3.94 และข้อค้นความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้ปัญญาประดิษฐ์ ที่มีค่าเฉลี่ย 4.19 แสดงว่าแม้นักศึกษาจะยอมรับการใช้งาน แต่ก็มีความระมัดระวังต่อประเด็นเช่น การลอกเลียนผลงาน การพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป และความแม่นยำของข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vieri and และ Petrea [12] ที่พบว่านักศึกษามีความกังวลสูงที่สุดในด้านความถูกต้องของคำตอบจากปัญญาประดิษฐ์ ตามด้วยการลดทอนทักษะการคิดวิเคราะห์ และการพึ่งพาเทคโนโลยีเกินไป

3. ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย มีแนวโน้มเชิงบวกต่อการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.07 ซึ่งแปลความได้ว่า เห็นด้วย แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจและความคาดหวังในการนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ข้อต้องการให้มีการจัดอบรมหรือมีหลักสูตรเกี่ยวกับประเด็นในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ มีค่าเฉลี่ย 4.17 สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาไม่เพียงต้องการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนและการทำงาน แต่ยังให้ความสำคัญกับการใช้งานอย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vieri and และ Petrea [12] ที่พบว่า แม้นักศึกษาจะยอมรับประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์ แต่ก็มี ความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบทางลบ เช่น ความปลอดภัยของข้อมูล และลิขสิทธิ์ของผลงาน จึงจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างเหมาะสมควบคู่ไปด้วย

เมื่อใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ พบว่า อิทธิพลทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิด UTAUT ที่ระบุว่า การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้างเช่น กลุ่มเพื่อน หรืออาจารย์ มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yakubu et al. [9] ที่พบว่า อิทธิพลทางสังคม มีผลต่อความตั้งใจใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีนัยสำคัญ

ในขณะที่ปัจจัยด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ และความง่ายในการใช้งาน กลับไม่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจในการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ayanwale and Ndlovu [8] สรุปได้ว่า ความตั้งใจของนักศึกษาในการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในอนาคตได้รับอิทธิพลหลักจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม ตามด้วย ทัศนคติส่วนบุคคล และความพร้อมของทรัพยากรสนับสนุน มากกว่าประโยชน์เชิงประสิทธิภาพหรือ ความง่ายในการใช้งาน ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจและอาจสะท้อนลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักศึกษาในยุคดิจิทัล

4. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักศึกษามีการเปิดรับและใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในอย่างสูง โดยเฉพาะในด้านการสร้างสรรค์สื่อและการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ดังนั้นในเชิงปฏิบัติ ผู้สอนและผู้ออกแบบหลักสูตรควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการเน้นเพียงทักษะพื้นฐานแบบดั้งเดิม ไปสู่การบูรณาการเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์เข้ากับกระบวนการทำงานจริง โดยเน้นการสอนทักษะการสั่งการ (Prompt Engineering) ที่ซับซ้อนเพื่อให้ได้ผลลัพธ์เชิงวิชาชีพที่สูงขึ้น นักศึกษาควรได้รับโจทย์ที่เน้นการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการร่างแนวคิด (Conceptualization) และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญที่สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมดิจิทัลในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับเทคโนโลยีอัจฉริยะอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ในระดับนโยบาย มหาวิทยาลัยควรเร่งดำเนินการจัดทำ "กรอบมาตรฐานการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ระดับสถาบัน" เพื่อสร้างแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีจริยธรรมและมีธรรมาภิบาล ป้องกันประเด็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือความไม่ถูกต้องทางวิชาการ (Academic Integrity) ขณะเดียวกันควรมีนโยบายเชิงรุกในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล เช่น การจัดหาซอฟต์แวร์ปัญญาประดิษฐ์ลิขสิทธิ์เฉพาะทางการศึกษา และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะใหม่ (Reskilling/Upskilling) ให้แก่คณาจารย์ เพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะในการถ่ายทอดความรู้และกำกับดูแลการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยนี้ ควรมีการพัฒนาหลักสูตรและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปัญญาประดิษฐ์อย่างเป็นระบบในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า แม้นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์การใช้งานมานานกว่า 1 ปี และใช้งานอย่างสม่ำเสมอ แต่แหล่งความรู้หลักกลับมาจากสื่อสังคมออนไลน์ แทนที่จะเป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียน นอกจากนี้ นักศึกษาแสดงความกังวลเกี่ยวกับประเด็นจริยธรรม เช่น การลอกเลียนผลงาน ความแม่นยำของข้อมูล และการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไป และมีความต้องการให้สอนในชั้นเรียนหรือจัดการอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเลือกใช้เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างเหมาะสมและรับผิดชอบ

การวิจัยในครั้งต่อไปควรดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเจาะลึกกระบวนการตัดสินใจ การรับรู้ และทัศนคติของนักศึกษาต่อการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งสามารถวัดระดับความเห็นและพฤติกรรมได้ แต่ยังไม่สามารถอธิบายเหตุผลเบื้องหลัง หรือ บริบททางสังคมและอารมณ์ ที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจใช้งานได้อย่างลึกซึ้ง ตัวอย่างเช่น งานวิจัยนี้พบว่า อิทธิพลทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อความตั้งใจใช้งาน แต่ไม่สามารถตอบได้ว่า แรงกดดันจากเพื่อนหรืออาจารย์มีลักษณะอย่างไร หรือ นักศึกษาตัดสินใจใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพราะต้องการตามกระแสหรือเพราะเห็นประโยชน์จริง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หรือกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อเข้าใจมุมมองเชิงลึกของนักศึกษา รวมถึงควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังสาขาวิชาอื่น หรือสถาบันการศึกษาอื่น

เอกสารอ้างอิง

- [1] Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation and Ministry of Digital Economy and Society, “Thailand national AI strategy and action plan (2022 – 2027),” 2022. [Online]. Available: <https://www.ai.in.th/wp-content/uploads/2022/12/20220726-AI.pdf>. (in Thai)
- [2] Department of International Trade Promotion, Ministry of Commerce, “AI tools: The new key to Thai business growth on the global stage,” *THINK TRADE*, vol. 14, no. 102, p. 5, 2025. [Online]. Available: <https://thinktradethinkditp.com> (in Thai)
- [3] S. J. Russell and P. Norvig, *Artificial Intelligence: A Modern Approach*, 4th global ed. Harlow, UK: Pearson, 2021.
- [4] D. Gursoy, O. H. Chi, L. Lu, and R. Nunkoo, “Consumers acceptance of artificially intelligent (AI) device use in service delivery,” *International Journal of Information Management*, vol. 49, pp. 157–169, 2019, doi: 10.1016/j.ijinfomgt.2019.03.008.
- [5] E. M. Rogers, *Diffusion of Innovations*, 5th ed. New York, NY, USA: Free Press, 2003.
- [6] F. D. Davis, “Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology,” *MIS Quarterly*, vol. 13, no. 3, pp. 319–340, 1989, doi: 10.2307/249008.
- [7] V. Venkatesh, M. G. Morris, G. B. Davis, and F. D. Davis, “User acceptance of information technology: Toward a unified view,” *MIS Quarterly*, vol. 27, no. 3, pp. 425–478, 2003, doi: 10.2307/30036540.
- [8] M. A. Ayanwale and M. Ndlovu, “Investigating factors of students’ behavioral intentions to adopt chatbot technologies in higher education: Perspective from expanded diffusion theory of innovation,” *Computers and Human Behavior Reports*, vol. 14, Art. no. 100396, 2024, doi: 10.1016/j.chbr.2024.100396.
- [9] M. N. Yakubu, N. David, and N. H. Abubakar, “Students’ behavioural intention to use content generative AI for learning and research: UTAUT theoretical perspective,” *Education and Information Technologies*, vol. 30, pp. 17969–17994, 2025, doi: 10.1007/s10639-025-13441-8.
- [10] S. Lertwisuttipaiboon and A. Sriopas, “Perceptions and needs of students for teaching and learning on artificial intelligence in occupational health and safety: A case study of Sukhothai Thammathirat Open University,” *Journal of MCU Buddhapanya Review*, vol. 9, no. 2, pp. 212–223, 2024. (in Thai)

- [11] N. Ditrod, V. Nuchkhong, and C. Masantiah, "Awareness of the use of artificial intelligence in learning for undergraduate students, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University," *Interdisciplinary Academic Research Journal*, vol. 4, no. 6, pp. 43–58, 2024, doi: 10.60027/iarj.2024.278038. (in Thai)
- [12] A. M. Vieriu and G. Petrea, "The impact of artificial intelligence (AI) on students' academic development," *Education Sciences*, vol. 15, no. 3, Art. no. 343, 2025, doi: 10.3390/educsci15030343.
- [13] W. G. Cochran, *Sampling Techniques*, 3rd ed. New York, NY, USA: John Wiley & Sons, 1977.
- [14] G. D. Israel, "Determining sample size," University of Florida, IFAS Extension, PEOD6, 2012. [Online]. Available: <https://www.psycholosphere.com/Determining%20sample%20size%20by%20Glen%20Israel.pdf>.
- [15] B. Srisa-ard, *Introduction to Research*, 9th ed. Bangkok, Thailand: Suwiryasarn, 2013. (in Thai)
- [16] P. Panya, *Statistics for Research*, 3rd ed. Maha Sarakham, Thailand: Taksila Printing, 2022. (in Thai)
- [17] J. Cohen, "A power primer," *Psychological Bulletin*, vol. 112, no. 1, pp. 155–159, 1992, doi: 10.1037/0033-2909.112.1.155.
- [18] DataReportal, "Digital 2025: Thailand," Feb. 2025. [Online]. Available: <https://datareportal.com/reports/digital-2025-thailand>.